

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه ای رشته پزشکی

عنوان

فراوانی ازدواج های زیر ۱۸ سال ثبت شده در مرکز

مشاوره ازدواج و آزمایشگاه شهرستان اردبیل و عوامل

مرتبط با آن طی سال های ۱۳۸۸-۱۳۹۸

نگارش:

مهرداد حامدی

اساتید راهنما:

دکتر سعید صادقیه اهری

دکتر پوران اخوان اکبری

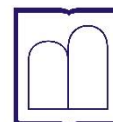
استاد مشاور:

دکتر لیلا رئیسی

اسفند ۱۳۹۹

شماره پایان نامه: ۰۸۸۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب مهرداد حامدی دانشجوی مقطع دکتری رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تایید می‌نمایم که :

- این پایان نامه بر اساس نتایج بررسیها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب تحت راهنمای دکتر پوران اخوان اکبری بوده و بوسیله خودم انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج پژوهش ها و یا آثار دیگران بلافاصله به مرجع مورد استفاده استناد شده است و در قسمت منابع و مآخذ مشخصات مرجع به طور کامل ذکر گردیده است.

- مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایان نامه به طور کامل با اینجانب است.

- این پایان نامه قبلا برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح ، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

- کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان نامه و هر گونه محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، چاپ کتاب و ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه بدون اخذ اجازه کتبی از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.

- کلیه مقالات مستخرج از این پایان نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (Ardabil University of Medical sciences) به عنوان وابستگی نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و اجازه تمامی اساتید راهنما و مشاور به چاپ رسیده یا خواهد رسید.

- چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیریم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق با ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا و تاریخ

- بدینوسیله **اصال و صحت** نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب، دکتر پوران اخوان اکبری استاد راهنما می باشد.

نام و نام خانوادگی استاد راهنما

امضا و تاریخ

تقدیم

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

خدای را بسی شاکرم که از روی کرم، پدر و مادری
فداکار نصیب ساخته تا در سایه ی درخت پر بار
وجودشان بیاسایم و از ریشه ی آن ها شاخ و برگ
گیرم. والدینی که بودنشان تاج افتخاری است بر سرم
و نامشان دلیلی است بر بودنم چرا که این دو
موجود مقدس پس از پروردگار، مایه ی هستی ام
بوده اند، دستم را گرفتند و در این وادی پر از فراز و
نشیب زندگی، چگونه راه رفتن را به من آموختند.

آموزگارانی که برایم زندگی و انسان بودن را معنا
کردند.

حال این برگ سبزی است تحفه ی درویش تقدیم به
آستان آنان...

تشکر و قدردانی

سپاس خدای را که سخنوران، درستودن او
بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت های او
ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن
توانند. اکنون که باید آغازی بر یک پایان

بنگارم، بر خود لازم می دانم که از اساتید
راهنمای محترم جناب آقای دکتر سعید
صادقیه اهری و سرکار خانم دکتر پوران
اخوان اکبری و استاد مشاور سرکار خانم
دکتر لیلا رئیسی به خاطر راهنمایی های
ارزشمند نهایت تشکر و قدردانی را نمایم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
	فصل اول مقدمه
۴	۱-۱- مقدمه و بیان مسئله
۸	۲-۱- اهداف
۸	۱-۲-۱- هدف کلی مطالعه
۹	۲-۲-۱- اهداف اختصاصی
۸	۳-۲-۱- سوالات پژوهش
۸	۴-۲-۱- هدف کاربردی
۹	۳-۱- تعریف واژه ها
	فصل دوم بررسی متون
۱۱	۱-۲- مبانی نظری
۲۲	۲-۲- بررسی متون
	فصل سوم مواد و روش کار
۲۷	۱-۳- نوع مطالعه
۲۷	۲-۳- جامعه مورد مطالعه و روش نمونه گیری
۲۷	۳-۳- روش گردآوری اطلاعات
۲۹	۴-۳- معیارهای ورود به مطالعه
۳۱	۵-۳- معیارهای خروج از مطالعه
۳۲	۶-۳- ملاحظات اخلاقی ۱. اخذ کد اخلاق
۳۲	۷-۳- محاسبات آماری
۳۲	۸-۳- جدول متغیرها
	فصل چهارم نتایج

۳۶-۱-۴- بررسی فراوانی ازدواج در دختران زیر ۱۸ سال .....

۳۹-۲-۴- بررسی عوامل مرتبط با ازدواج دختران زیر ۱۸ سال .....

فصل پنجم بحث و نتیجه گیری

۴۸-۱-۵- بحث .....

۵۳-۲-۵- جمع بندی و نتیجه گیری .....

۵۴-۳-۵- پیشنهادات .....

۵۵- منابع .....

فهرست جداول

- جدول ۴-۱ بررسی فراوانی ازدواج دختران زیر ۱۸ سال شهرستان اردبیل ۳۴
- جدول ۴-۲ بررسی تعداد ازدواج های زیر ۱۸ سال به تفکیک ۱۰-۱۴ و ۱۵-۱۸ ساله ۳۶
- جدول ۴-۳ اطلاعات دموگرافیک افراد مطالعه ۳۷
- جدول ۴-۴ بررسی احساس فعلی افراد نسبت به ازدواج ۳۹
- جدول ۴-۵ بررسی عوامل موثر بر ازدواج زیر ۱۸ سال در طی سالهای ۱۳۹۸ و ۹۹ در شهرستان اردبیل ۴۰
- جدول ۴-۶ فراوانی سه عامل مهم تاثیر گذار بر ازدواج زیر ۱۸ سال به تفکیک مراکز بهداشتی درمانی شهر اردبیل ۴۲

فهرست علايم اختصاری

DHS: Demographic and Health Survey

CVI: Content Validity Ratio

CVR: Content Validity Index

فراوانی ازدواج های زیر ۱۸ سال ثبت شده در مرکز مشاوره ازدواج و آزمایشگاه شهرستان

اردبیل و عوامل مرتبط با آن طی سال های ۱۳۸۸-۱۳۹۸

چکیده

زمینه: میزان دقیق ازدواج زیر ۱۸ سال در ایران شناخته نشده است. علی رغم همه ی بررسی های زیادی که در زمینه علل و ریشه یابی افزایش سن ازدواج بعمل آمده کم تر به موضوع ازدواج در سن پایین پرداخته شده است. باتوجه به پیامدهای اجتماعی و فرهنگی کودک همسری و سیاست های سیستم بهداشت مبنی بر سلامت جسمی و روحی زنان مطالعه ی حاضر برای اولین بار به تعیین میزان فراوانی ازدواج زیر ۱۸ سال دختران در شهرستان اردبیل و عوامل مرتبط با آن طی سال های ۱۳۸۸_۱۳۹۸ پرداخت.

هدف: تعیین فراوانی ازدواج زیر ۱۸ سال ثبت شده دختران در شهرستان اردبیل و عوامل مرتبط با آن طی سال

های ۱۳۸۸_۱۳۹۸

مواد و روش کار : جامعه ی آماری مطالعه ،ازدواج های ثبت شده طی سال های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۸ از مرکز مشاوره ی ازدواج و آزمایشگاه شهرستان اردبیل بود. از بین کل ازدواج های ثبت شده در طی این مدت ازدواج های زیر ۱۸ سال ثبت شدند تا فراوانی مشخص شود. برای این کار به مراکز فوق مراجعه کردیم و اطلاعات مربوط به تعداد ازدواج های زیر ۱۸ سال طی ۱۰ سال گذشته را از سامانه مراکز استخراج کردیم. در گام دوم پژوهش، پرسشنامه ی محقق ساخته که روایی آن توسط ۱۰ نفر از اساتید حوزه مربوطه انجام گرفت و پایایی آن با استفاده از روش بازآزمون بررسی شد جهت بررسی عوامل مرتبط با ازدواج زیر ۱۸ سال استفاده شد. این پرسشنامه حاوی ۲۷ سوال بود و ۲۲۱ نفر وارد مطالعه شدند.

نتایج: بیشترین میزان ازدواج زیر ۱۸ سال در شهر اردبیل در سال ۱۳۸۸ با ۳۸۸۶ مورد (۱۵/۶۸ درصد) و

کمترین میزان مربوط به سال ۱۳۹۰ با ۱۱۴۸ مورد (۴/۶۳ درصد) بوده است. میزان ازدواج های زیر ۱۸ سال

طی ۱۰ سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۸ به طرز معنی داری کاهش داشته است. با گذشت زمان و افزایش سال، تعداد ازدواج زیر ۱۸ سال در گروه های زیر ۱۴ سال و ۱۵ تا ۱۸ ساله به طور معنی داری کاهش یافته است.

نتیجه گیری: تعداد ازدواج در دختران زیر ۱۸ سال طی سال های ۱۳۸۸ الی ۹۸ کاهش داشته است. در کل سه مولفه ی ایمان و ویژگی های خوب همسر، عشق و علاقه به همسر و هیجاناتی چون پوشیدن لباس عروس و خرید عروسی به ترتیب رتبه های یک تا سه مولفه های موثر در ازدواج زیر ۱۸ سال دختران شهر اردبیل را تشکیل دادند.

کلمات کلیدی: ازدواج زیر ۱۸ سال، ازدواج زودرس، خانواده